

Innst. S. nr. 224

(1999-2000)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om utbygging av Kvitebjørn og Grane, disponering av installasjonene på Tommeliten Gamma og Lille-Frigg samt status for kostnadsutviklingen for Åsgardkjeden

St.prp. nr. 53 (1999-2000)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Utbygging og drift av Kvitebjørn med transport-systemet for gass og kondensat

Departementet foreslår i proposisjonen at Stortinget samtykker til plan for utbygging og drift av Kvitebjørn og plan for anlegg og drift av rikgass eksportørledning fra Kvitebjørn til Kollsnes og Kvitebjørn Oljerør.

Kvitebjørn er et gass- og kondensatfelt i den nordlige del av Nordsjøen om lag 130 km vest av utløpet av Sognefjorden. Statoil er operatør for feltet, som ble påvist i 1994.

Olje- og energidepartementet mottok 23. desember 1999 søknaden om tillatelse til å bygge ut feltet med tilhørende rørledninger for transport av gass og kondensat, og 24. februar 2000 mottok departementet søknad fra Statoil på vegne av Trollgruppen om tillatelse til å foreta mindre modifikasjoner av gassmottaksanlegget på Kollsnes som skal ta i mot og behandle gassen fra Kvitebjørn.

Rettighetshavere i Kvitebjørn er Statoil med 80 pst., hvorav SDØE med 40 pst., Norsk Hydro med 15 pst. og Elf med 5 pst. Utvinnbare ressurser fra Kvitebjørn er av operatøren anslått til 47 mrd. Sm³ gass, 17 mill. Sm³ kondensat og nafta og 0,4 mill. tonn LPG. Gassen fra feltet vil bli sendt i en ny rørledning til gassmottaksanlegget på Kollsnes for videre prosessering. Kondensatet vil bli transportert i en ny rørledning (Kvitebjørn Oljerør) som knyttes til Troll Oljerør 2 for videre transport til Statoil-Mongstadterminalen.

Departementet viser til at utbyggingen planlegges ferdigstilt slik at gassleveransene kan starte fra 1. oktober 2004. Produksjonsnivået for gass fra feltet vil på platå være om lag 6 mrd. Sm³ pr. år. Investeringene knyttet til utbygging av Kvitebjørnfeltet og gass- og kondensatrørledninger er anslått til 7,8 mrd. 1999-kro-

ner. Videre er lønnsomheten av Kvitebjørnprosjektet anslått til 3,6 mrd. kroner (nåverdi, 7 pst. før skatt) gitt en oljeprisforutsetning på 15 US dollar pr. fat.

Kvitebjørnutbyggingen vil føre til utslipp til luft fra kraftproduksjon, fra fakling og fra mottaksanlegg fra gass og kondensat. Samlet utslipp fra Kvitebjørnplattformen og fra behandling av rikgass på Kollsnes er for hele produksjonsperioden som forventes å strekke seg fram til 2016, beregnet til 1,15 mill. tonn CO₂ og 1,70 000 tonn NO_x. I forhold til utslipp fra eksisterende petroleumsvirksomhet er disse utslippene ifølge departementet små.

Departementet viser videre til konsekvensutredningen for prosjektet og til at det i høringsuttalelsene ikke har kommet fram forhold som tilsier at utbyggingsplanene ikke bør godkjennes.

Departementet mener at utbygging av Kvitebjørn er et lønnsomt prosjekt.

Utbygging av Kvitebjørn felt og rørledninger vil i inneværende år medføre om lag 113 mill. kroner i investeringer og 3 mill. kroner i kalkulatoriske renter for SDØE. Dette inngår i gjeldende budsjett under kap. 2440 post 30 Investeringer og kap. 5440 post 24 Driftsresultat og post 80 Renter.

Utbygging og drift av Grane med transport-systemer for olje og gass

Olje- og energidepartementet foreslår i proposisjonen at det fattes beslutning om utbygging og drift av oljefunnet Grane med transportsystemer for olje og gass.

Granefunnet ligger i den sentrale delen av Nordsjøen om lag 160 km fra Stavanger.

Norsk Hydro produksjon a.s søkte 23. desember 1999 om godkjenning av plan for utbygging og drift av Grane og anlegg og drift av en oljerørledning fra

Grane til Stureterminalen og en gassrørledning fra Heimdal til Grane. Planen omfatter produksjon av oljen fra Grane, eventuell produksjon av gass vil bli behandlet på et senere tidspunkt i en egen plan for utbygging og drift.

Rettighetshaverne i Grane er Norsk Hydro, Esso og Statoil. SDØE deltar med 43,6 pst., og reservene som er omfattet av plan og utbygging av drift av Grane utgjør 112 mill. Sm³ olje. Produksjonen fra Grane er forventet å starte opp høsten 2003 og vil ha et platånivå i perioden 2005-2009 på i overkant av 200 000 fat pr. dag. Oljeproduksjonen fra Grane antas å vare frem til 2021, og departementet viser til at etter gjeldende prognoser vil produksjonen fra Grane utgjøre om lag 6,5 pst. av norsk oljeproduksjon i 2005.

Norsk Hydro vil som operatør for Grane forestå utbygging og drift av installasjonen på Grane. Forventede totale investeringskostnader er av operatøren oppgitt til i alt 15,05 mrd. kroner, og det er i proposisjonen gjort rede for fordelingen av investeringskostnadene samt for lønnsomhetsberegninger.

Når det gjelder transportsystemer for olje og gass foreslås det i proposisjonen at olje fra Grane skal transporteres til Stureterminalen gjennom en 220 km lang rørledning, og fra Sture vil oljen bli lastet til skip over eksisterende kaianlegg. Gass til injeksjon og forbruk i gassturbinene vil bli transportert via Heimdal gjennom en egen rørledning.

For oljeproduksjonsfasen, som er perioden 2004-2021, er de gjennomsnittlige utslippene pr. år av CO₂ beregnet til 226 000 tonn. Dette vil utgjøre om lag 2 pst. av de forventede totale utslippene fra norsk sokkel i denne perioden. Departementet viser til at Grane er et tungoljefunn, og at konsekvensene av et akutt oljeutslipp kan bli alvorligere enn ved andre felt ettersom oljeflak vil kunne drive langt før det blir oppløst. Imidlertid er sannsynligheten for akuttutslipp liten.

Sysselsettingsvirkningen i Norge av Graneutbyggingen er av Norsk Hydro beregnet til 5 000 årsverk i utbyggingen og 7 500 årsverk i driftsfasen.

Departementet viser til at utbyggingen av Grane for SDØE i år vil medføre om lag 245 mill. kroner i investeringer, om lag 17 mill. kroner i driftskostnader og om lag 6,5 mill. kroner i renter. Dette er det budsjettmessige dekning for under kap. 2440 og kap. 5440.

Disponering av installasjonene på Lille-Frigg og Tommeliten Gamma

Departementet foreslår i proposisjonen at de utrangerte installasjonene på feltene Lille-Frigg og Tommeliten Gamma fjernes og disponeres på land. Totale fjerningskostnader for Lille-Frigg er anslått til 90,3 mill. kroner og for Tommeliten Gamma til 51 mill. kroner.

Det er ikke forventet å påløpe fjerningsutgifter for staten i budsjettåret 2000, anslag for statens fjerningsutgifter vil imidlertid bli inkludert i forslag til bevilgning når utgiftene forventes å påløpe. Departementet ønsker ikke at retten fastsatt i petroleumsloven til statlig overtakelse av innretningene på Lille-Frigg og Tommeliten Gamma blir benyttet, og viser til at de økonomisk utvinnbare reservene allerede er benyttet.

Videre viser departementet til at disponering av utrangerte rørledninger og kabler vil bli behandlet i en egen stortingsproposisjon.

Kostnadsutviklingen i Åsgardkjeden

Departementet viser til den tidligere omtalen av kostnadsutviklingen av prosjektene i Åsgardkjeden i St.prp. nr. 18 (1999-2000), St.prp. nr. 1 (1999-2000) og St.meld. nr. 37 (1998-1999).

I mars 2000 mottok departementet nye investeringsanslag for prosjektene i Åsgardkjeden, som viser at investeringsanslagene for rørledningene for Åsgard transport og Europipe 2 er redusert. Imidlertid viser prosjektene i Åsgardkjeden samlet sett en økning på 870 mill. kroner siden høsten 1999. Endringen i investeringsanslagene er samlet sett innenfor rammen for mulig kostnadseksposering fra høsten 1999. Videre er den totale rammen for mulige nye økninger redusert til 903 mill. kroner (fra 1 717 mill. kroner).

Departementet viser til at den totale kostnadsrammen for mulige økninger fastholdes, men eksponeringen for mulige kostnadsøkninger er noe omfordelt på prosjektene seg imellom – ved at en større del av eksponeringen henføres til Kårstø-anleggene.

Oljeproduksjonen i Åsgardkjeden skal etter planen ferdigstilles 1. oktober 2000.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Aud Blattmann, Kai Ekanger, Gunn Karin Gjøl, Bent Hegna, lederen Tore Nordtun og Torny Pedersen, fra Fremskrittspartiet, Øyvind Korsberg og Øyvind Vaksdal, fra Kristelig Folkeparti, Hilde Frafjord Johnson og Bror Yngve Rahm, fra Høyre, Bent Høie og Jan Tore Sanner, fra Senterpartiet, John Dale, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingrid Fiskaa, og fra Venstre, Gunnar Kvassheim, viser til at Statoil har søkt om godkjenning av plan for utbygging av drift av Kvitebjørn, som er et gass- og kondensatfelt i den nordlige del av Nordsjøen. Statoil søker også, på vegne av Trollgruppen, tilatelse til mindre modifikasjoner av gassmottaksanlegget på Kollsnes, som skal ta imot og behandle gassen fra Kvitebjørn. De utvinnbare ressursene er anslått til 47 mrd. Sm³ gass, 17 mill Sm³ kondensat og nafta og 0,4 mill tonn LPG.

Komiteen har merket seg at det er søkt om rett til å levere gass fra feltene fra 2004 under de inngåtte norske salgsforpliktelser, og at departementet har valgt å tildele Kvitebjørn leveranser.

Norsk Hydro søker om godkjenning av plan for utbygging og drift av Grane, inkludert plan for utbygging og drift av en oljerørledning fra Grane til Stureterminalen og en gassrørledning fra Heimdal til Grane. De aktuelle reservene i Grane utgjør 112 Sm³ olje, og produksjonen vil starte høsten 2003. Komiteen har

merket seg at en eventuell produksjon av gass vil utbyggerne komme tilbake til på et senere tidspunkt.

Komiteen har spesielt merket seg de positive anslagene over sysselsettingseffekt for utbyggingene av Kvitebjørn og Grane. I den aktuelle utbyggingsperioden som er planlagt for feltene, er det et stort behov for nye oppdrag i offshorerettet næringsliv i Norge. Den norske verftsindustrien bør være konkurransedyktig i en anbudsrunde om de største kontraktstildelingene. I tillegg til direkte oppdrag for det olje- og gassrelaterte næringslivet vil aktiviteten gi store ringvirkninger til andre næringer og i mange lokalsamfunn. Når det gjelder Kvitebjørnutbyggingen er norske leveranser anslått til mellom 50 og 60 pst. for plattformen og over 70 pst. for arbeidene som skal gjøres på Kollsnes. Når det gjelder Graneutbyggingen er de norske leveransene anslått til 70 pst. Komiteens oppfatning er at utbygging av disse prosjektene er svært viktig for å opprettholde og utvikle norsk verftsindustri.

Komiteen har merket seg at det for utbyggingene legges vekt på å avgrense skadene på det ytre miljø til et minimum. For Kvitebjørnplattformen vil det ved utformingen bli lagt vekt på reduksjoner i bruken av kjemikalier og at utslippene til sjø skal være små. Kraft skal produseres fra egne turbiner om bord på plattformen. Komiteen har merket seg arbeidet som pågår for å utvikle teknologi som vil redusere utslipp av NO_x fra den type turbiner som er tenkt brukt på Kvitebjørnplattformen. Samlet utslipp fra Kvitebjørn, inkludert behandlingen av gassen på Kollsnes er gjennom produksjonsperioden frem til 2016 beregnet til 1,15 mill tonn CO₂ og 1,7 tusen tonn NO_x. I forhold til utslippene fra den eksisterende petroleumsindustrien er disse utslippene små.

Når det gjelder Graneplattformen har komiteen merket seg de avbøtende tiltak som er planlagt. Man er tilfreds med at oljebasert borevæske og slam, samt produsert vann vil bli reinjisert i grunnen.

Komiteen har merket seg konsekvensene for fiskerivirksomheten ved en utbygging av Kvitebjørn og Grane. Komiteen vurderer disse som små og at de vil gi få ulemper for fiskerieringene, så sant de foreslåtte avbøtende tiltak i forbindelse med legging av rørledninger blir gjennomført.

Komiteen slutter seg til departementets tilråding om fjerning av undervannsinstallasjonene på Lille-Frigg og Tommeliten Gamma.

Komiteen har merket seg at kostnadsøkningene i forbindelse med utvidelsene av Kårstø-anleggene er større enn det som tidligere ble angitt, et forhold departementet ser alvorlig på. Komiteen viser i denne sammenheng til flertallsmerknadene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti i Innst. S. nr. 67 (1999-2000), hvor flertallet uttalte:

"Flertallet mener derfor at det fortsatt er sider ved Åsgardsaken som bør vurderes nærmere, deriblant beslutningsprosessen, informasjonsgangen, departementets og de øvrige parters oppfølging av prosjektet. Flertallet forutsetter at Riksrevisjonen i sitt kontrollarbeid er oppmerksom på nevnte forhold, og legger

videre til grunn at kontroll- og konstitusjonskomiteen ivaretar Stortingets kontrollansvar i denne saken."

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, er også tilfreds med at det vurderes tiltak for å redusere utslippene av CO₂, og at det skal brukes lav-NO_x-turbiner for kraftgenerering og gasskompresjon, og at det legges vekt på tilrettelegging for ettermontering av lav-NO_x-teknologi når denne er tilgjengelig for den kombinerte gass- og dieseldrevne turbinen. I produksjonsperioden fra 2004 til 2021 vil gjennomsnittlige utslipp av CO₂ være 226 000 tonn CO₂ pr. år, som utgjør om lag 2 pst. av de forventede totale utslipp fra norsk sokkel. Tilsvarende for utslipp av NO_x vil være 341 tonn pr. år, noe som utgjør 1 pst. av de forventede totale utslippene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at SDØE sin andel i Kvitebjørn er 40 pst. og i Grane 43,6 pst. Dette er en høy andel sammenlignet med hva som nå er vanlig i nye lisenser. En høy statlig andel øker statens risiko og kan bidra til å redusere effektiviteten. Disse medlemmer mener at SDØE-andelen i Kvitebjørn og Grane bør reduseres og fremmer forslag i tråd med dette:

"Regjeringen gis fullmakt til å redusere SDØE-andelen i Grane og i Kvitebjørn."

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til vedtak IV i Innst. S. nr. 122 (1999-2000) Om energipolitikken, som dreier seg om å drive fram ny renseteknologi for gasskraft, samt de mange positive signaler for gasskraftverk som reinjiserer CO₂ i brønnsystemet. Grane har lenge vært brukt som eksempel for reinjisering av CO₂ fra eventuelle landbaserte gasskraftverk, og vil derved kunne egne seg til formålet. Utbygger Hydro har selv flagget dette høyt. Dette medlem mener derfor at Granefeltet må bygges ut med såkalt CO₂-fritt gasskraftverk til kraftproduksjon til feltet. Det vises til at SDØE deltar med en andel på 43,6 pst., slik at eventuelle kostnadsøkninger vil få en fordeling partene må kunne leve med.

Dette medlem er også av den oppfatning at den produksjonsstart som er satt opp for feltet er for kort, og at verfts- og leverandørindustrien er tjent med bedre tid på å fullføre oppdraget. Dessuten vil planlegging og prosjektering av det mer miljøvennlige gasskraftverket kreve noe mer tid, og dette medlem kalkulerer inn en forsinkelse på minimum 1 år. Dette betyr altså at byggeprosessen skal starte som allerede planlagt, men vil ta lengre tid. Resultatet blir at en riktignok sannsynligvis vil få noe mindre sysselsatte, men at disse vil være sikret arbeid i en lengre tidsperiode.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber utbygger innarbeide såkalt CO₂-fritt gasskraftverk i utbyggingsplanene for Granefeltet, samt planlegge for en produksjonsstart tidligst 2004."

FORSLAG FRA MINDRETALL**Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:***Forslag 1*

Regjeringen gis fullmakt til å redusere SDØE-andelen i Grane og i Kvitebjørn.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 2*

Stortinget ber utbygger innarbeide såkalt CO₂-fritt gasskraftverk i utbyggingsplanene for Granefeltet, samt planlegge for en produksjonsstart tidligst 2004.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

I

Stortinget samtykker i at Den norske stats oljeselskap a.s. kan delta i utbygging og drift av Kvitebjørn og anlegg og drift av rikgass eksportørledning fra Kvi-

tebjørn til Kollsnes og Kvitebjørn Oljerør i samsvar med Olje- og energidepartementets anbefaling.

II

Stortinget samtykker i at Den norske stats oljeselskap a.s. kan delta i utbygging og drift av Grane og anlegg og drift av oljerørledningen fra Grane til Stureterminalen og gassrørledningen fra Heimdal til Grane i samsvar med Olje- og energidepartementets anbefaling.

III

Stortinget samtykker i at installasjonene på Tommeliten Gamma og Lille-Frigg blir disponert i samsvar med Olje- og energidepartementets anbefaling.

IV

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet kan godkjenne vederlagsfri overføring av eiendomsrett fra Kvitebjørn til Troll.

V

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra Grane til Oseberg transportsystem og Oseberg gass-transport.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 7. juni 2000

Tore Nordtun
leder

Aud Blattmann
ordfører og sekretær